

po volilce, da so jih s silo iz vseh kotov pritirali k volitvi, res mislijo, da morejo govoriti v imenu večine ljubljanskih mestjanov in da bodo sukali jasni §. 19. osnovnih državnih postav po svoji nemškutarski srbečici? „Rotovžu“ in Kočevarjem ne bo deželni šolski svet nikoli vstregel; „rotovžu“ ne, ker ne vidi slovenskega naroda v Ljubljani in hoče nemški učni jezik, — Kočevarjem ne, ker, kakor je „Tagblatt“ unidan pisal, niso zadovoljni s tem, da je njihovim šolam deželni šolski svet odločil nemški jezik za učni jezik!

— (*Vabilo v občni zbor „Slovenije“*), ki bode prihodnjo soboto 18. dne t. m. v čitalnični dvorani. Program temu zboru je: 1) O prihodnjih volitvah ljubljanskega mestnega odbora. 2) Predlog o govorniških vajah društva „Slovenije“. 3) O izdajanji posamesnih listov ali večih knjižic za politično omiko naroda slovenskega. 4) Predlog prošnje do c. kr. ministerstva pravosodja zarad Jančijih dogodeb obsojenih. — Zborovanje se začne ob 7. uri zvečer. Ker je program na mnoge strani jako zanimiv, pričakuje obilega udeleštva odbor.

— (*Štirinajsta slovenska predstava dram. društva*) je, kakor že naznanjeno, v četrtek 16. februarja. Igrale se bodo igre: „Čarobne gosli“, opereta, nova burka „Eno uro doktor“ in nova spevoigra „Zaročevalna napoved na kmetih“ v 1 dejanji, ki ima prav prijetne napeve. Ker je tudi burka dobra in drastična in opereta nam znana od prve predstave, zato se nam je nadejati gotovo veselega in zanimivega večera.

— (*V čitalnici zadnji pustni ples*) je v nedeljo. Pričakuje se spet prav vesel večer, ki ga ponudi čitalnica svojim udom. — „Sokol“ pa bode pust pogнал s sijajno maškarado pustni torek, za katero je vstopnina določena na 1 gold., 2 in 3 gold., kakor naznanjajo dotična vabila.

— (*Maškerada*). Dužbeniki čitalnice, dramatičnega društva in Sokola se vabijo uljudno k maškeradi v čitalnici na pustni torek s pristavkom, da se bodo delile vstopnice 19. 20. in 21. t. m. od 2. do 4. ure popoldne v čitalnici. Odbor „Sokola“.

— (*Poberki iz časnikov*). Da se „Tagblatt“ nobene časnika dandanes tako ne boji kakor „Novic“, to se nam je že davno izza koulis Blatne vasi pripovedovalo, — da pa so „Tagblattovcu“ celó prejšnji tečaji Novični tako zanimivi, da jih je kupil za tisti denar, za kterege se kupujejo dela Schillerjeve in Götheova v ličnih izdajah, tega bi ne bili verjeli, ako bi ne bili brali v njegovem 24. listu. Vendar pa še dvomimo, da jih je res kupil, kakor pravi, ker ves slovenski svet vé, da „Tagblatt“, če dvakrat zine, se trikrat zlaže. Brž ko ne — tako pravijo zastopni ljudje — je gosp. Dežmanu zraven vredovanja „Tagblattovega“ še toliko časa ostajalo, da se je kot nekdanji sodelovalec in včasih tudi vredovalec „Novic“ spravil čez-nje in tedaj deloma tudi sebe brez milosti kritikoval. Da gosp. Dežman, ko je naredil „preklete grablje“ nemške, ko je pel „slavo Slavjanom“ in slovenskim fantom snubil le Slovenke, je od glave do pete bil „Novičar“, to vé še marsiktera branjevka. Nas tedaj prav zelo veselí „Tagblattova“ kritika, ki se z „umschlagom“ „Novičnim“ pričinja (čujte! še „umschlag“ mu je sveta reč) in s tem končava, da slavo poje „gemeinderathu“, da čuva varnost osób po ulicah ljubljanskih, ker je stražo postavil Dežmanu, — da je mestno kaso zelo napolnil, ker še snega ni mogel ob pravem času pospraviti iz mesta, — da je šole razširil, ker je nekatere otroke posadel v prejšnjo normalko, — da je „feuerwehr“ organiziral, ki je do zdaj v svojih „kneipah“ več piva izpila kakor vode za gašenje potrosila, — da je fabriko

za tobak mestu pridobil, po kateri, če kdaj spet neha kakor cukrarnica, Ljubljani ostane še več beraštva po ženitvah delalcev. To je „Tagblatt“, gledé na prihodnje volitve, hotel mestjanom na ušesa zatrobiti, zato je spisal „einen Wegweiser durch die „Novice“. Ker tedaj že vrabci na strehah pojó, da ravno nasprotno, kar „Tagblatt“ piše, je resnica, zato lepa hvala za priporočilo „Novic“! morebiti še kdo prodá shranjene vezke iz prejšnjih let. — Tiste, ki trdijo, da sta na Kranjskem dva deželna jezika, prosimo, naj pogledajo v „Laib. Zeit.“ razpis c. kr. deželne vlade 6 medicinskih štipendij za graško vsenčilišče po 252 gold. Ta razpis nam pové, da štipendije le (nur) tak dobí, kdor je „der krainerischen Sprache kundig“. Kdo po takem si upa še pledirati za dva deželna jezika, ker še Kočevar take štipendije ne more dobiti. Deželna vlada sama to konstatira s „krainerische Sprache“!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Novi ministri, nastopivši vlado, so razglasili sledeči program:

„V sila resnobnem času sprejeli smo sedanji svetovalci Njegovega Veličanstva svoja odgovorna opravilstva“.

„Toda močni vsled zaupanja in obljubljenosti jim podpore njih vzvišenega Gospoda, zanašaje se na domoljubno mišljenje ljudskega zastopa in vsega prebivalstva, in osebno nepristranski nasproti sedanjemu zmedenemu položaju in med seboj popolnoma složni o ciljih in sredstvih — lotimo se svoje naloge s trdnim sklepom, odločno pozivljati se na obče čutjeno nujno potrebo državnopravnega miru in plodunosne državne delavnosti“.

„Nova vlada, kateri je Njih Veličanstvo natančni program njene delavnosti po vsem že potrdilo, bode vso svojo moč stavila v to, da si zasluži ime prave avstrijske vlade za kronovine in dežele v državnem zboru zastopane. Nasproti narodnim in političnim navskrižjem vsake pristranosti prosta in pomirljiva nasproti zmotnjavam, ki preteklosti pripadajo, bode nova vlada na drugo stran vse državnosovražne težnje brez izjeme z neusmiljeno ostrostjo postave vklonila, in, svesta si svojih dolžnosti do druge države polovice, bode svoje delovanje nepremakljivo in izključljivo ravnala po posebni državni naravi in pravi politični potrebi tukajšnje državne polovice. Vlada vé, da nobena druga vlada nima večje dolžnosti kakor avstrijska zunanjemu svetu nasproti mirno se vesti, znotraj svobodnostno se razvijati in navskrižja poravnati in enako čvrsto gojiti vsem narodom skupne državlanske koristi; kajti v tem obstaja nezginljiva vrednost te države za njene državljanke, njena vzvišena nраво-človečanska misija za Evropo in njena velika pomemba za prihodnost. Ravno tako si je vlada tudi tega svesta, da nobena država od svojih vladajočih političnih organov odločneje ne tirja, da jasno spoznavajo, kaj mora zahtevati državna celota in kaj njeni udje, in da ima voljo in tudi moč, postavam polno veljavo dati na vse strani. Avstrijska vlada toraj le tedaj spolnuje svojo najnaravnejšo nalogo in vso svojo dolžnost, ako brez skritih misli vsem opravičenim posebnostim odpre široko polje, na katerem naj se svobodno razvijajo, a tudi na kvaro neobhodno potrebni državni edivosti nikakor dvomljivih pogodb ne sklepa s separatizmom, naj se že zove tako ali tako, ter ne dovoljuje, da bi mladike pristranskega poželenja zatirale napredek in plodunosnost politične celokupnosti“.

„Obstoječe ustavno pravo, čegar neprenehljivost bi se ne mogla pretrgati, da ne bi se javno pravno raz-

merje popolnoma zmedlo, je podlaga, na kateri vlada stoji. Na tej podlagi bode ustrezala vsem opravičenim tirjatvam in dosledno pred vsem skušala s tem pospešiti spravo, da bode državne osnovne postav, zlasti člen XIX. državnih osnovnih postav o splošnih državljanskih pravicah, ki vsem narodnostim popolno ravnopravnost zagotavlja, popolnoma izvrševala ne le po besedah, temuč tudi po njegovem duhu. V vseh dotičnih vprašanjih so udje nove vlade že med seboj popolnoma složni o načelih in vseh bistvenih posamesnostih. Vsled tega bode vlada sama pričela deželni zborom in državnemu zboru predlagati celo vrsto nasvetov, ki bodo nameravali, nakloniti deželam ono moč razširjanje postavodajne in upravne avtonomije, ki se sklada z državno enotnostjo, ktera posamesne dežele same brani. Pri tem se bodo tudi nasvetovale neposrednje volitve v vseh razredih deželnih zborov, pa tudi to, da se širi volilna pravica mnogokrat zahtevana.

„Tudi o načelih, po katerih se morajo posamesna ministerstva upravljati, in o velikih nalogah, ki se imajo v vsacem teh ministerstev rešiti, so si udje sedanje vlade med seboj popolnoma složni. Vlada vendar za zdaj o posamesnostih noče še javno govoriti, ker po djanjih izpričati hoče to, kar v programu nima več vrednosti, kakor le vrednost obljube.“

„Velika je naloga, ktero so prevzeli novi svétniki krone, in velike so težave, ki se tem nalogamprotivijo. Tem težavam pa bodo nasproti stavili oni neupogljivi pogum in ono čvrsto upornost, ki izvira iz dobre vesti, jasne volje in poštenosti javnega delovanja. Oni vedó, da se pri tem smejo zanašati na avstrijsko čutje, ki živi v milijonih in milijonih src, in oni sami bodo v doseganje svojih visocih ciljev pravna sredstva vladne oblasti v polni meri rabili in od vseh upravnih organov tirjali, da jih podpirajo brezozirno in na vsako žrtev pripravljeni.“

„Takemu sodelovanju vladinih organov, ustavnih zastopov in vsega prebivalstva se bode posrečilo, da se dovrši trdno in svobodno ustavno poslopje, v katerem se bodo kar najhitreje vsi narodi srečni in mirni sopet zbrali na veselo in plodunosno državno delo.“

— Novih ministrov življenje popisujejo časniki tako-le: Minister notranjih oprav in zadev prvosednik v ministerstvu, grof Karol Hohenwart, je rojen v Ljubljani 12. februarja 1824. leta. Iz Hohenwartove grofovske rodovine je bil grof Sigmund Anton odgojitelj cesarja Franca in nadškof dunajski, ki je umrl leta 1820., potem leta 1825. umrl škof v Lincu grof Sigismund, in ustanovitelj ljubljanskega muzeja grof Franc Jožef, umrl 1844. leta. Sedanji minister notranjih oprav, sin grofa Andreja, bivšega prvega c. k. vladinega svetovalca, ki še na Dunaji živi, je službo uradniško začel pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani, leta 1861. je bil predstojnik okolice ljubljanske in ob enem deželni predstojnik, bil je tudi okrajni predsednik na Reki, dvorni svetovalec v Trstu in Trientu, deželni predsednik v Celovcu, dozda je bil cesarski namestnik v Lincu.

Dr. Karol Habietinek, minister pravosodja, rojen v Pragi leta 1830., je sin praškega učitelja; na tamošnjem vseučilišču postal je leta 1855. doktor prava. Pozneje je opravljal službo prefekta na Terezijanumu na Dunaji, in je bil nekoliko časa advokat v Pragu. Potem je postal na praškem vseučilišču profesor trgovskega in menjičnega prava; odtod je prišel za profesorja istega predmeta na dunajsko vseučilišče. On je tudi člen državnega sodniškega sveta. Spisal je knjigo „o poroštvi“.

Dr. Albert Schaeffle, minister kupčijstva in začasni voditelj ministerstva za kmetijstvo, rojen leta 1831. v Nürtingen-u na Virtemberškem (tedaj ni rojen Avstrijanec). Svoje študije je dovršil na vseučilišču v Tübingen-u. Od leta 1850—60 je bil sovrednik časopisa „Schwäbischer Merkur“ v Štutgartu. Od leta 1860. je bil profesor politične ekonomije in državnega gospodarstva na vseučilišču v Tübingen-u, odkodar je bil pred 2 letoma poklican na dunajsko vseučilišče, da je tukaj učil ista predmeta. Spisal je mnogo knjig o narodnem gospodarstvu.

Dr. Jožef Jireček, minister nauka in bogočastja, je bil rojen leta 1825. na Českem; rojstni kraj mu je Visoko Mito; više šole je dovršil na praškem vseučilišču. Leta 1850. stopil je v ministerstvo nauka kot ministerski adjunkt in se vdeleževal tukaj izhajajočega konservativnega časnika: „Vidensky Dženík“. Bil je tudi člen komisije za vredovanje česke znanstvene terminologije, in je spisoval česka berila za gimnazije. Marljivo je izdajal razne stare zgodovinske spise in mnogo filologičnih stvari spisal v českem jeziku, v nemškem jeziku se je s svojim bratom vred potal za izvirnost slavnega kraljedvorskega rokopisa.

Sedanji minister za dež. brambo, general Scholl je le znan kot izurjen vojni stavitelj. Dozda je imel višo službo v vojnem ministerstvu in je bil tudi prvosednik komisije za vravnvanje reke Donave.

— S tem, da so novi ministri svetovali cesarju, da pomilosti zavoljo političnih hudodelstev in pregreškov v ječah zaprte ali v preiskavah zapopadene, in da se je to res zgodilo, kakor kaže lastnoročno pismo Njegovega Veličanstva od 7. dne t. m., so si prikupili srca stoternih rodovin. Le togote centralističnih nemškutarjev niso potolažili, ki ne morejo tega požreti, da namesti Rechbauerja itd. so Jireček, Habietinek itd. poklicani v ministerstvo.

— Presvitli cesar se je spet k cesarici podal v Meran na Tirolsko.

— Državni zbor je sklican na 20. dan t. m. — Centralistična stranka se snide že 18. na Dunaji, da se posvetuje, kako bi pokopala novo ministerstvo. Tudi naša stranka se snide že pred zborom na Dunaji, da se v klubu pod predsedstvom barona Petrino-ta posvetuje v daljem postopanju. Menda bo prihodnji državni zbor tako viharen, da ne pomnimo tacega.

— Na Dunaji imajo povodenj; Donava je zavoljo ledú izstopila.

Česko. — Čehi ne nasprotujejo novemu ministerstvu, ampak čakajo, kako se bode vstopilo gledé na državno pravo česke krone. — V Pragi so 13. t. m. imeli 24 stopinj mraza, v Svitovi na Marskem 29 (v Ljubljani tisti dan le 13.)

Ogersko. — Tudi Ogrí so dobili nove ministre; namesti umrlega barona Eötvös-a je profesor Pauler postal minister nauka in bogočastja. „Liberalci“ pravijo, da je ultramontanec, nazadnjak, učen, pa pedantičen starec. Toth je postal minister notranjih oprav. Liberalci pravijo, da je len in da veliko čveká. Pejačević je hrvaški minister, pošten mož, pa politična ničla. Tako so tam in pri nas liberalci nevoljni.

Francosko. — Vsa pozornost je zdaj obrnjena na volitve v državni zbor, kateri ima razsoditi, ali se sklene mir ali ne, in kdo naj bode prihodnji vladar francoski. — Primirje se je podaljšalo do 28. dne t. m.

Kursi na Dunaji 14. februarja.

5% metaliki 58 fl. 50 kr.	Ažijo srebra 121 fl. 65 kr.
Narodno posojilo 67 fl. 90 kr.	Napoleondori 9 fl. 92½ kr.